

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Tentationum victoria Deum in nobis magnificari. Cap. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

est: Ecce ancilla tua in manu tua est, utere ea, ut libet. Quin & ipsa Agar, quae (auctore Origene) carnem significat, audit nuncium Domini dicentem sibi: Reuertere ad dominam tuam, & humiliare sub manu illius. Nam & caro doloribus nonnunquam affligitur, qui sunt velut clamores Domini, ut ad obedientiam animae reuertatur. Quam magna imbecillitas Dominum nobis carnem subiugantem non aspiciere, & ighominiam ex obsequio ancillae dato procedentem non timere! Subdamus illam, quam Dominus in nostra potestate constituit, & nullo modo eius illecebris ac blandiciis adhaereamus. Videtur namque nobiscum ludere, aut nobis alludere, cum male blanda proponit, sed perfectionem armat, qua animae vitam, scilicet gratiam & puritatem reuelat. Denique cum vidisset Sara, (inquit scriptura) filium Agar Aegyptiae, id est impurum carnis appetitum ludentem cum filio suo, id est spiritu, & ei noxia proponentem, eius eiectione expectiuit. Sed audi Paulum quomodo istum ludum exponat: Sed quomodo tunc is, qui secundum carnem natus fuerat, persequeretur eum, qui secundum spiritum, ita & nunc. Apage talem ludum, qui iustitiam persequitur, innocentiam interficit, & aeternam mortem meditatur. Et tu ergo, o auditor horum (inquit Origenes) non illam solum persecutionem putes, quando furore Gentilium ad immolandum idolis cogis: sed si forte voluptas carnis illiciat, si tibi libidinis alludat illecebra, haec, si virtutis es filius, tanquam persecutionem maximam fuge. Idcirco enim & Apostolus dicit: Fugite fornicationem. Sed si iniustitia blandiatur, ut personam potestis accipiens, & gratia eius flexus, non rectum iudicium feras, intelligere debes, quia sub specie ludi blandam persecutionem ab iniustitia pateris. Verum & per singulas malitiae species, etiam si molles & delicatae sint, & ludo sumiles, has persecutionem spiritus ducito, quia in his omnibus virtus offenditur. Profecto animi sapientis est hanc ancillam in officio continere, & eius filium impurum appetitum mortificationis studio frangere. Qui si spiritui noxia suadeat, & in suum consortium trahat, ex hac blanda persecutione spiritus, non aliud quam defectionem a Deo & peccati mortem accipiet.

Hi ergo tres hostes infestissimi nobis expugnandi & proterendi sunt, ne eorum mucrone confossi pereamus. Ipsi enim nunquam cessant in nostrum exitum conspirare, & nostram destructionem moliri. De diabolo audi quid dicat Apostolus & Propheta Ioannes: Proiectus est Draco ille magnus, serpens antiquus, qui vocatur Diabolus & Satanas, qui seducit vniuersum orbem. Seducit quidem desiderio, seducit conatu, licet iustos ei resistentes, & potius ad caelum, quam ad terram pertinentes non seducat effectu. De mundo vero, quo nomine impios significari diximus, non incongrue intelligitur illud Dauidis: Quia dixerunt inimici mei mihi: & qui custodiebant animam meam consilium fecerunt in vnum, dicentes: Deus dereliquit eum, persequimini, & comprehendite eum, quia non est qui eripiat. Nos interdum iniqui a Deo relictos vocant, & vana stultaque blaterant, ut in pusillanimitatem dei ciant. Cum tamen ille, qui nunquam desedit sperantes in se, semper opem ferat nobis, & ad victoriam de hostibus obtinendam auxilia suppeditet. At affluos carnis insultus aduersus nos, quis non experitur? Tam terribiles profecto & importuni sunt, ut licet Paulus non dixisset, quia caro concupiscit aduersus spiritum, nos tamen eruditi proprio experimento eius concupiscentiae insultus satis perspectos habeamus. An his hostibus in nostram perniciem

A bellantibus dormiendum est? An confertis manibus sustinendum, ut temptationibus nos vulnerent, laceant, & tandem interimant? Non sane: sed potius decertandum est, ut eos tandem proteramus. Dauid namque personam iusti suscipiens, ita ait: Persequar inimicos meos, & comprehendam illos, & non conuertar, donec deficiant. Confringam illos, nec poterunt stare, cadent subtus pedes meos. Ut scilicet iusti cognoscant, eorum munus non esse temptatione carere, sed temptationi repugnare, & nullo modo hostium suasionibus assentiri. Nec est, o homo, difficilis ista victoria, quam sola voluntate consequeris, & sine tuo consensu non amittis. Cum tres sint stanti imminentes stratores, inquit Bernardus, horum diabolus luore malitiae, mundus vento vanitatis, homo semetipsum pondere suae corruptionis impellit. Impellit diabolus, sed non euerit, siquidem illi tuum negaueris assensum. Denique habes: Resistite diabolo, & fugiet a vobis. Iste est, qui stans in Paradiso impulit inuidus & euerit: sed consentientes, non resistentes. Est & mundus impulsor, quia in maligno positus est: impellit omnes, sed solos euerit amicos suos, id est, contentanos sibi. Nolo esse amicus mundi, ne cadam. Nam qui vult esse huius mundi amicus, inimicus Dei constituitur, quo utique nullus grauior casus. Ex quibus satis claret, quam sit homo praecipuus impulsor sui, qui suo sine alieno impulsu cadere potest, alieno absque suo cadere non potest. Cuiam horum praecipue resistendum? Nempe huic, qui est molestior, quo interior solus deiicere sufficit, cum sine ipso alij possint facere nihil. O igitur magna felicitas, neminem in hoc bello cum hostibus animae nisi proprio consensu vinci, neminem nisi volentem peccato subdi, & a Deo bonorum omnium auctore separari! Et o magna infelicitas, si quis ita sit excors & pusillanimis, ut non vulneribus, non verberibus, sed solis clamoribus inuerecundis ad consensum praebendum adigatur? Homo ille, qui descendebat ab Hierusalem in Hietico non propria voluntate consentiens, sed iniurus a latronibus spoliatus est, & vulneratus, ac femiuius relictus. Quid ergo si absque propria voluntate spoliari, ac vulnerari non possit, putas quia sineret se a latronibus tangi, & bonis omnibus nudum ac priuatum salute relinqui? Puto quia non erat tam osor sui, ut volens tantam calamitatem in seipsum iniiceret. Amentia ergo est nostrum praebere consensum, ut hostes nos spolient & vulnerent, & a praetij congressu, quod nobiscum ineunt, victores abscedant. Potius vincamus illos, & odium eorum in nos, non amore, sed odio soluamus, & quos aduersarios nostrae salutis nouimus, pedibus proterere & conculcare festinemus.

Tentationum victoria Deum in nobis
magnificari.

CAPVT V.

NON solum odium inimicorum humani generis ad vincendas temptationes nos excitat, sed multo magis amor erga Deum, quem, vincentes laetificamus, & in nobis glorificamus, ad diligenter curandam victoriam exulscitat. Mirum est quantis homo in hoc saeculo temptationibus impugnetur, quantis virtus in bonis, & in istis persecutionibus atteratur, quas Dominus iustorum amator permittit, ut ex illis tum suorum salutem & praemia cumulatissima, tum

sui

sui laudem & gloriam eliciat. Facile quidem erat illi iustorum vitam, ac tempora ita disponere, ut tranquillitate fruere, & cœlum non semper turbidum, sed clarum ac serenum aspicerent. Nec aduersaretur facilitati voluntas illius Patris piissimi, qui conducibilia nobis semper exequitur, nisi tantæ tranquillitati, ac serenitati noster profectus spiritualis obstitere. Quam frequens, & molesta tentationum turba nos semper impugnat! Audi, si placet, Cyprianum, ut eam sanctissimi, & disertissimi patris eloquentia describam accipias. Ceterum, inquit, quid aliud in mundo, quam pugna aduersus diabolum quotidie geritur? Quam aduersus iacula eius, & tela conflictationibus astutis dimicatur? Cum auaritia nobis, cum impudicitia, cum ira, cum ambitione congressio est: cum carnalibus vitiis, cum illecebris sæcularibus assidua & molesta luctatio est. Obsessa mens hominis, & vndique diaboli infestatione vallata, vix occurrit singulis, vix resistit. Si auaritia prostrata est, exurgit libido: si libido compressa est, succedit ambitio: si ambitio contempta est, ira exasperat, inflat superbia, violentia inuitat, inuidia concordiam rumpit, amicitiam zelus abscondit. Cogit maledicere quod diuina lex prohibet: compelleris iurare quod non licet. Tot persecutiones animus quotidie patitur, tot periculis pectus virgetur, & delectat hic inter diaboli gladios diu stare, cum magis concupiscendum sit, & optandum ad Christum, subueniente velocius morte, properare. Hæc ille. Istud ergo tam acre, tam importunum bellum amat Deus in nobis, utique ut glorificetur in nobis, Eum sacri scriptores ipsius spiritu afflati prætorum amicum esse demonstrant. Moses enim ait: Dominus quasi vir pugnator, omnipotens nomen eius. Curus Pharaonis & exercitum eius proiecit in mare. Et Jeremias: Dominus mecum est, quasi bellator fortis: idcirco qui persequuntur me cadent, & infirmi erunt, confundentur vehementer. Ideo autem pugnator & bellator vocatus est, quoniam sicut duces militia, victoria suorum militum gloriam sibi comparant, & eosdem milites diuitis, hostiumque spoliis multiplicat: ita & Dominus iustos per victoriam tentationum ditat, & sibi metipsum magnam glorificationem acquirit.

Sed quæ est ista gloria, quam Dominus ex victoria à nobis ex nostris hostibus comparata, reportat? Illa sanè, quod infirmis, ac ineptissimis instrumentis aëreas potestates confundit & proterit, & totum infernum non ære & ferro, sed leuissima palea frangit atque prostermit. Quibusnam titulis sanctus Iob humanam potentiam nobilitat? Contra folium, quod vento rapitur, inquit ad Dominum, ostendis potentiam tuam, & stipulam siccam persequeris. Hominem vocat folium instabile & leuissimam stipulam, quam non solus turbo, sed vel leuis aura rapit atque dispergit. Sed ò ineffabilis potentia Dei, ò diuinæ gloria maiestatis, quod instabili folio stabilitatem attribuit, & vilissimæ paleæ robur, firmitudinemque concedit, ut ferrum frangat, ut turbini tentationis resistat, & diabolum ac vniuersos eius milites tremefaciat, & in turpem fugam conuertat. Gloria quidem Domini fuit, quod [virga Aaron] versa in columbrum [deuorauit virgas] maleficiorum Pharaonis. Sed ecce maior gloria hæc, quod non virga sed stipula ferrum deuorat, & demones vastat, atque comminuit. Gloria Domini fuit quod [Gedeon trecentis tantum viris] castra [Madian] in fugam conuertit. Sed ecce illustriorem gloriam, quod non trecentis viris, sed vno adolescentulo demonum acies, & vna virgula hostium animæ conatus euerit. An non

A Dominus glorificatus est, cum David acceptis quinque [limpidissimis lapidibus] de torrente, [Philistæum] interfecit; & cum Samson in maxilla asini, & in mandibula pulli asinarum deleuit Philistæos, & percussit ex eis mille viros? Sed ò quam maior gloria cum homunculo infirmissimo diabolum vincit, & omnia castra iniquarum potestatum timore concutit, & se ab homine victa esse, fatenti compellit. Planè completur illud quod dicit Dominus per Dauidem: Inuoca me in die tribulationis: eruam te, & honorificabis me. Dum enim hominem quasi iam extinctum eripit de ore leonis, & supra leonem erigit, & leonis vires homine iam pene deuorato confringit, ingentem sibi apud omnes honorem, & gloriam ex hac mirabili mutatione conquirat. Cuius subita mutationis meminit Sophat Naamathites apud Iob, cum ait: Et quali meridianus fulgor confurget tibi ad vesperam, & cum te consumptum putaueris, orietur ut lucifer. Exponat hanc sententiam Gregorius. Fulgor, inquit, meridianus in vespere est virtutis renouatio in tentatione, ut repentino charitatis feruore mens vigeat, quæ iam, iamque lumen sibi gratiæ occubuisse formidabat. Et iustus, cum se consumptum putauerit, ut lucifer oritur, quia mox ut tenebescere tentationum caligine cæperit, ad lucem gratiæ reformatur, & in se ipso monstrat diem iustitiæ, qui casurus paulo antè timuit mortem culpæ. Hæc Gregorius multis interpositis omisit. Quis non in hac tam stupenda mutatione Deum ex toto corde glorificet? Quis non cantet in viis Domini, quoniam magna est gloria Domini? Qui infirmos roborat, ut robustissimis hostibus resistent: qui pusillos erigit, ut magnos superexcellant: qui infirma mundi eligit, ut fortia quæque confundat.

Permittit ille aduersarios nostros ex antris & cauernis exire, ut superbiam diaboli, potentiam mundi, & ferociam carnis humana imbecillitate deiciat. Illi cogitationes iracundas, aut superbas, aut impuras excitant, & vitia prauis actibus radicata oblati peccandi occasionibus armant, ut virtute Domini impugnati in nobis intereant. Quæ virtus tanto illustrior & gloriosior apparet, quanto infirmioribus instrumentis insuperabiles hostes interficit. Cum exorti fuerint peccatores sicut fenenum, & apparuerint omnes, qui operantur iniquitatem: ut intereant in sæculum sæculi: tu autem altissimus in æternum Domine. Oriantur ut occidant, ostendant se hostes nostri, ut statim intereant: intereunt verò, ut in nobis Dominus sublimis & gloriosus appareat. Vnde Dorotheus hunc eundem locum explanans, sic ait: Peccatores, qui ut fenenum oriuntur, sunt impura cogitationes. Est enim debile quid, & infirmum fenenum nullam habens potentiam. Cum igitur oriuntur in anima vitiose cogitationes, tunc apparent omnes, qui operantur iniquitatem: quæ sunt ipsa vitia, ut intereant in sæculum sæculi. Cum enim apparuerint vitia ante concertatores & athletas, statim ab eis perimuntur. In hac tam felici hostium occisione, quis non videat quoniam tu altissimus in æternum Domine? Altissimus (inquam) ostenderis, & gloriosissimus commoueris, qui lepuleculo inuulnissimo, id est homine timidissimo fortes & audaces inimicos interimis. Nam si gloria tua fuit, quod culicibus, & ranis, & similibus animalculis Egyptum afflixisti, & pro tuo populo decertasti, quare non erit gloria tua, quod pueris, & puellis, & hominum infirmitate bestias hostium nostrorum illigas, ac coram orbe terrarum victas & irritas ostendis. Alleuia ergo & nunc manum tuam super gentes alienas ut videant potentiam tuam. Sicut enim in conspectu

Cyp. lib. de mor. tal.

Exodi 15.3.

Jerem. 10.11.

Iob 13. 25.

Exodi 7. 12.

Iudic. 7. 6.

1. Reg. 17.49. Iudic. 15. 16.

Psal. 49. 15.

Iob 11. 17.

Greg. 10. mor. cap. 11.

Psal. 137. 5.

1. Cor. 1. n.27.

Psal. 91. 8.

Dorothe. do. 13.

Ecl. 36 3.

corum, dum nos ab hostium rabie liberas sanctificatus es in nobis, sic & in conspectu nostro] dum eos viceris manu nostra, manu scilicet imbecilla [magnificaberis in eis.] Magnificatur itaque Dominus in hostibus nostris, id est, magnus & excelsus ostenditur, quoniam hominem ex terra conditum, & infirmitate circumdatum, sic roborat, ut hostes fortissimos se importunè insequentes effugiat. Parum est hoc: ita roborat, ut eos hostes victos in turpem, & timidam fugam conuertat. Parum adhuc est istud: ut ipsos hostes homo sibi subiugat, atque ut mancipia bello capta suis vrbibus, ac animarum profectui seruire faciat. In quo simul iustitia & miseratio conditoris elucet, qui hostes iniuste aduersus nos insurgentes duriter punit, & nos parta victoria in conspectu vniuersorum extollit. Ad quod fortè respiciebat Deborah, quando canebat: Vbi collisi sunt currus, & hostium suffocatus est exercitus, ibi narrentur iustitiæ Domini, & clementia in fortes Israël.] In hac victoria, quam de hostibus nobis infestis accipimus, narrentur iustitiæ Domini, quoniam eos non per corporis robur, sed per animi iustitiam vincimus. In aliis enim gentibus, ut ait Origenes, qui corporis robore fortiores sunt, illi potentes dicuntur in prælio: In Israël verò, hoc est, in bonorum populo, qui iustiores sunt, ipsi potentiores dicuntur in bellis: quia iustitia etiam si viribus infirma sit, vincit: iniustitia verò, etsi multos & validos pugnatōres habeat, superatur.] Narrentur etiam iustitiæ Domini, quoniam hostes in nos insurgentes castigat propter molestias, quas nobis intulerunt: non tamen obliuioni tradantur clementiæ in fortes Israël. Nam victores Israël, id est, iustos clementer respicit, benignè suscipit, largiter præmiatur, ut de suis victoriis in æternum exultent.

Iam si quis est amator Dei, & diuinæ gloriæ cupidus, quàm ardentè victoriā hostium concupiscet? Quàm strenuè cuique tentationi insurgenti resistet, ne ob suam negligentiam, hanc gloriam verè magnā inimici furtipiant? Si gloriosum est cum vincētib; vincere, cum expugnantibus arcem hostium, eam fortiter expugnare, cum bellantibus ob gloriam regis terreni, bellare, & manus conferere, & gloriæ comparandæ diligenter insisterē, quàm gloriosius erit, atque præstantius cum expugnantibus regni cælestis dæmonem, mundum, & carnem vincere, & glorificationi Domini cooperari? Magna gloria est, esse instrumenta gloriæ Dei, & ut, quasi digito signari possimus, quòd laudes Domini operibus sanctis proueximus, & nostra fidelitate, qua, ob amorem eius, aduersariis resistimus, ipsius gloriā in cordibus hominum cumulauimus. Nam si gloria est terreni regis alicum ita habere fidelem ut delicias mundi, & honores, ac opes contemnat, ne vel in modico regi displiceat, Dominus etiam pro gloria habet, quòd iusti omnia terrena despiciant, & inimicos ea tentatione offerentes irideant, ne vel tantillum à lege ipsi imposita, & à Domini voluntate discedant. An Dominus labores, & victorias suorū, quibus glorificatur in eis præmio, ac mercede vacuas dimittet? Nullo modo. Immo, ut est in Zacharia: In die illa, dicit Dominus percutiam omnem equum in stuporem, & ascensorem eius in amentiam: & super domum Iuda aperiam oculos meos, & omnem equum populorum percutiam cæcitate.] Vide iterum illud impletum: Ibi narrentur iustitiæ Domini, & clementia in fortes Israël.] Nam iustitiæ Domini sunt, quòd ascensorem equi, id est, diabolum in amentiam vertit, qui quasi amens præ furore redditur, dum nihil aduersus iustos proficit, & omnem equum, id est,

A omnes eius administratos percutit stupore & cæcitate: quia stupent vidētes humanam imbecillitatem tantæ potentie resistere; & manifestè delirant atque cæcitiunt, dum volunt, quos Deus tuetur deicere, & quos defendit, superare. Est autem clementia in fortes Israël, quòd super eos aperit Dominus oculos suos, ut eos in tētatione protegat, & post tētationem victam præmio semper duraturo eorū in vincendo labores exoluat. Audi tamen adhuc clementiam Domini in fortes Israël. Stillabunt, inquit Propheta, montes dulcedinem, & omnes colles culti erunt.] Montes & colles, (quod alio loco diximus) ierui sunt. Horum autem fertilitatem quidnam præcedit? Certè illud: Ecce dies venient, & comprehendet arator messorem, & calcator vna mittentem semen.] Hæc omnia non aliud significant in proposito, quàm tentationem sustinentiam, quibus terra nostri cordis exercetur, profcinditur, atque calcatur, ut fructus æternæ vitæ fructificet. Si ergo ut terra bona, & optima semen diuinæ inspirationis accipimus, & tentationibus, ac pressuris culti non peccatorum sterilitate respondemus, sed fructum virtutis ferimus; tunc dulcedinem diuinæ consolationis stillabimus, & vt colles bene culti, pulchri & formosi in conspectu Domini apparebimus. O clementiam conditoris nostri in fortes Israël, qui eos tentationibus profcindit & calcatur, non quidem ut hostium pedibus proterantur, non vt gladiis tentationum vulnerentur, sed vt ex humiliatione ad gloriam, & ex ictu hostis ad sanitatem perueniant! Quorum sanitas, & exaltatio tota cedit in gloriam eius, qui post tempestatem tranquillum facit, & post lacrymationem & sterum, exultationem infundit.]

Tentationum victoriā nos Sanctorum coronam obtinere.

C A P V T V I.

MNES quotquot in hac mortalitate versamur, pacem cupimus, requiem optamus, molestias ac perturbationes fugimus, & nemo est, qui non ad brauium & coronam aspiciat. Insuper namque nobis est à natura beatitudinis amor, siue in hoc, siue in alio sit posita, quam ut nostrum appetitum satiantem, apprehendimus, & ideo non in bello, sed in pace, non in motu desiderij, sed in requie possessionis eam collocatam, esse putamus. Hoc autem est inter sapientes & insipientes, id est, inter bonos malosque discrimen, quod hi in requie & tranquillitate falsa, illi verò in vera atque secura, quam nullus euentus succidit, nulla vis impugnationis intrerit, felicitatem inquirunt. Impij fallaci opinione delusi, ac rerum visibilibus amore decepti, intra semetipsos non semel dicunt: Beatum populum, cui hæc temporalia adsunt:] at iusti supernaturali luce eruditi pronunciant: Beatus populus, cuius Dominus Deus eius.] At Deus beatitudo, ac corona iustorum eadem via obtinendus est, qua iusti ac sancti viri eum obtinuerunt, & ad eius regnum, in quo ipse se animabus sanctis ostentat, feliciter properarunt. Ecce ego facio noua, ait Dominus, & nunc orientur, utique cognoscetis ea: ponam in deserto viam, & in inuio flumina.] Operuit ille antiquas vitiorum vias, per quas homines tendebant in barathrum, & noua beneficia in filios Adæ contulit, quæ in lege gratiæ, velut rosæ pulchræ & suauè olentes, exorta ab omnibus cognoscuntur. Ea verò qua-

Iudic. 5.
11.

Origenes.
hom. 6. in
lib. iudic.

Zacharia.
12. 4.

Iudic. 5.
11.

Amos 9.
13.

Ibid. 12.

Tobias 3.
22.

Psal. 143.
15.

Psal. 143.
15.

Isaie. 43.
19.